

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ,
Strada Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Abonament: 300 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoiereu DUMITRU ANTAL

Vizitațiunea canonică a P. S. S. Episcopului nostru Nicolae în protopopiatul Cetatea-de-piatră (Baia-mare).

Protopopiatul Cetății-de-piatră e cunoscut sub această numire nu tocmai de multă vreme și a primit-o prin traducerea numelui ungurești a ținutului, de „Kövár“, trecută în românește în Chior sau *Chioar*. Până la 1876 Chioarul era un comitat cu centrul în Șomcuta-mare, locuit aproape întreg de români, afară de 2 mici comune ungurești și două mixte. Numirea își trage o bârșia dela o veche cetate de piatră, a cărei ruine se văd și astăzi pe culmea unui deal lângă satul Remetea. Protopopiatul nostru are 16 parohii și câteva filii. În partea ce azi i-se mai zice Chioar avem numai două parohii, Finteșul-mare și Vălenii, celelalte — afară de Arduș și Ilba — în grup compact sunt în partea zisă „pe râuri“.

După frumoasa serbare a sfințirii bisericii din Baia-mare, P. Sf. Sa Episcopul nostru Nicolae însoțit de revizorul eparhial D. Antal și protopopul tractual A. Latiș, o săptămână întreagă a cercetat toate parohiile acestui protopopiat. Aceasta vizitațiune canonică a fost o veche dorință a P. Sf. Sale, împiedecat de a o realiza până acum din cauza multor ocupațiuni, cât și din lipsa unui eveniment însemnat, cum a fost sfințirea bisericii din centru, dela care să porceadă deplasarea în protopopiat. Osteneala acestei săptămâni de vizitațiune canonică, a fost cu belșug răsplătită prin constatările mai mult decât îmbucurătoare ce s'au făcut privitor la viața religioasă a credincioșilor, la situația bisericilor, școlilor și caselor parohiale, precum și la realizările pastorale și râvna cu cari muncesc o seamă dintre preoții noștri, — îndrumați înțelepțește de P. On. protopop tractual A. Latiș, — în luptă cu relele actuale, proselitismul unit și sectar.

În deosebi „pe râuri“ avem un popor bun, credincios și foarte respectuos. Aceste virtuți se datoresc în bună parte și faptului că înainte de 1848 n'au fost iobagi, ci nobili, libertini, putând să-și păstreze — nestrucate de urgia domnilor de pământ — virtuțile strămoșești.

Luni, în 9 Sept. a. c. la ora 10 dim. P. Sf. Sa însoțit de cei amintiți, cât și de pretorul Dr. Traian Pop, a plecat spre *Cărbunar*, parohia cea mai apropiată de Baia-mare. În marginea satului este întâmpinat de un grup de călăreți, cari îl conduc până lângă biserică, unde sub o frumoasă poartă triumfată tot poporul așteaptă pe arhierul lor, bătrânii cu făclii aprinse, iar tinerii, în deosebi femeile și fetele, cu flori, ce le presară în cale. La scoborâre din automobil este salutat de pretorul Dr. L. Pop și notarul comunal, și'n urale e petrecut până'n ușa bisericii, unde preotul Alexandru *Ciocaș* bineven-tează pe P. Sf. Sa exprimând bucuria credincioșilor că li-s'a dat să-și vadă arhierul. Prea Sfinția Sa după-ce sărută crucea și evanghelia, mulțumește pentru buna primire și invită pe toți în biserică, unde se va face o rugăciune de mulțumită și le va ținea o cuvântare. Toți intră în biserică spațioasă, zidită din piatră, bine întreținută — pictura pereților se cere să fie renovată — cu iconostas bun. Biserica se umple de credincioși, cari plini de evlavie ascultă rugăciunile ce se fac și cu atenție încordată sfaturile din cuvântarea P. Sf. Sale, spuse pe deplinul lor înțeles, din cari învață ce viață trebuie să ducă unul fiecare, în biserică, în familie, în viața obștească; cum să-și dea copiii la

școală și la meserii, cari azi aproape toate s'înt în mâinile străinului și împărțându-le arhierești binecuvântări încheie cu Tatăl nostru. Timp îndelungat se întreține apoi cu credincioșii ce se îngrămădesc să-i sărute dreapta, bătrâni, tineri și'n deosebi copii. În ochii tuturor strălucesc lacrimile bucuriei că i-a învrednicit Dumnezeu să vadă și asculte pe vlădica lor, căci nici cărțile, nici tradiția nu păstrează în aceste părți, vre-o vizitațiune canonică a vre-unui episcop ortodox, fiind aceste parohii, până nu demult, tocmai în granița cea mai de sus a mitropoliei noastre. Se păstrează numai tradiția trecerii prin Baia-mare a mitropolitului Șaguna într'un drum spre Viena, fără să se fi oprit în parohii.

Petrecuți în urale de mulțime plecăm mai departe spre *Cărpiniș*. În spre Cărpiniș străbatem un admirabil drum cu serpentine, care are partea cea mai frumoasă când trece prin pădurea de stejar a bisericii din Cărbunar, întreagă și bine îngrijită. Locurile devin tot mai colinoase. Ca să intrăm în hotarul Cărpinișului, ne abatem din drumul județan spre stânga, pe un drum comunal. Trecem pe lângă cuptoarele de cărămizi ale berințenilor, din cari fac noua biserică. Un grup impunător de călăreți, cu caii împodobiiți cu flori, panglici și câte un ștergar la gât, întimpină pe P. Sf. Sa la marginea hotarului. Poarta triumfală strălucit înfrumusețată cu flori, verdeată și inscripție, e așezată în capul drumului de pajiște ce duce spre biserică. Aici toți credincioșii așteaptă pe arhiereul lor. Preotul Pavel Picu în cuvântarea sa de bineventare amintește lupta grea ce a dus, împreună cu întreg satul, pentru apărarea de expropriere a averii bisericii, din a cărei valorificare a părții de pădure, nădăduesc să-și ridice o biserică nouă, corespunzătoare. Credincioșilor le anunță pentru întâia dată, hotărârea ce a luat constrâns de împrejurări familiare, de a se muta în parohia Dobric, comuna sa natală. Credincioșii primesc aceasta veste cu o vădită părere de rău, căci preotul le-a fost prea bun și sânguincios păstor sufletesc și toți ar fi dorit ca să le fie conducător și la zidirea bisericii proiectate.

P. Sf. Sa le mulțamește pentru însuflețita primire și le promite că va purta de

grijă la plecarea preotului Picu, să le trimită un alt preot. Biserica fiind prea mică, rugăciunile și cuvântarea P. Sf. Sale au fost rostite din pridvorul ei. Își exprimă mai întâi dorința ce a avut-o de mult ca să-i cerceteze și se bucură din suflet că Dumnezeu l-a învrednicit să vină în aceste părți. Le dă apoi sfaturi de purtare creștinească, ferindu-se de cârciume, cari cheltuiesc banul, strică casele și risipesc pacea, să evite judecățile, să trăiască în bună înțelegere, să îngrijească copiii dându-le creștere bună; le laudă grija ce au purtat-o averii bisericii și intențiunea de a-și zidi o biserică nouă de care într'adevăr au mare nevoie. Când le vorbește despre mutarea preotului în altă parohie, foarte mulți lacrimiază.

Cercetăm biserica ținută curată și dând deoparte câteva cununi de morți, descoperim un minunat iconostas ca pictură și sculptură bogată, care fără nici o modificare sau înnoire va putea împodobi și noua biserică ce se va zidi.

Satul e mic cu vre-o 350 de suflete, e cam împrăștiat, ca satele de munte, are oameni harnici și buni. Sunt în plin progres de când au descoperit săpând la o oarecare afunzime un pământ ce-i zic polochină, care-l folosesc la gunoiera arăturilor. După masa luată în casa preotului, în timpul căreia fetele satului au împodobit cu ghirlande de flori automobilele, am plecat spre Berința. De astădată la cei ce însoțiau pe P. Sf. Sa s'a adăugat și dl Al. Pocol, mare proprietar din Baia-mare sosit în timpul mesii. Mulțimea a încunjurat din nou de P. Sf. Sa, făcându-i o emoționantă manifestație. Călăreții au petrecut automobilele până unde s'au întâlnit cu cei din Berința. Un cioban ce păștea oile pe hotarul Cărpinișului neputând fi și el la biserică ca să-și arete și el participarea la primirea P. Sf. Sale, a rupt crengi verzi și le-a înșirat dealungul drumului pe o distanță de două sute de pași. Toți am trecut emoționați pe această bucată de drum, răspunzând tot așa salutului plin de bucurie al ciobanului ce nu sta departe de drum.

În Berința suntem așteptați cu aceeași bucurie. Aproape de biserică cea nouă ce se înalță falnică, P. Sf. Sa este întâmpinat

sub poarta de triumf cu urale și preotul Gh. Gheție îl bineventează. Una dintre fețele preotului îi predă un frumos buchet de flori. P. Sf. Sa mulțumește pentru primire, rugându-i pe toți să se urce la biserica cea veche, unde se va săvârși o rugăciune și le va împărtăși sfaturi și arhierescă binecuvântare. Până la biserică tinerii cântă cântece religioase.

Și aici ca și în Cărpiniș poporul nu încapă în biserică, ci se înșirue în partea stângă, de unde străbătuți de fiorii credinții ascultă cuvintele de învățătură creștinească ale P. Sf. Sale, cari curg pătrunzător în sufletele credincioșilor. Nu lipsește lauda pentru lucrarea mare a zidirii bisericii ce progresează așa de bine fără nici o piedecă, căci toți își achită la timp repartiția, destul de însemnată pentru unii (12 mii), la fel lucrul cu carele sau cu brațele. Mai merituoasă dintre toate e buna înțelegere și munca de conducere și supraveghere a preotului și a episcopului. Incheie exprimându-și dorința de a lua parte pe anul viitor la sfîntirea bisericii.

Intr'adevăr berințenii sunt oameni de ispravă și harnici în ocupațiunile lor, de aceea și stau mai bine materialicește ca alte sate. Sunt în progres de când li-s'au comasat pământurile. Pe lângă economia de pământ mai poartă și negustorie de pănură. Starea bună legată cu inimă bună, îi face să fie și darnici. Nu-i nici un praznic bisericesc sau școlar în jur, la care să nu fie ei, când se cer ofrande, între primii donatori. Pentru aceasta, am auzit că o parohie vecină voește să le facă în dar crucile de pe turnuri. Va fi un gest frumos pe care berințenii la rândul lor îi vor răsplăti îndoit, mai ales că acea parohie are și ea în proiect zidirea unei biserici.

P. Sf. Sa scoborând cu toți credincioșii la locul unde se zidește noua biserică, s'a interesat cu deamănuntul despre mersul lucrărilor. În partea către drum zidul e ridicat până peste ferestri, în celelalte părți mai puțin, iar turnurile sunt zidite până la coperiș. În toamna aceasta, dacă timpul va fi priincios zidurile se vor ridica toate până la acoperiș. Oamenii foarte mulțumiți de cele auzite și văzute s'au despărțit cu greu de înaltul lor păstor sufletesc, petrecându-l cu urale îndelungate. Tot atât de

satisfăcut sufletește s'a reîntors și P. Sf. Sa la Baia-mare după această zi, încheiată cu atât de bogate roade duhovnicești, impresii plăcute și constatări deplin satisfăcătoare.

(Va urma).

Legea administrativă și Biserica.

E lucru știut de toată lumea că în țara noastră este o pronunțată criză de autoritate. Democrația frumoasă în teorie, dă rezultate proaste în practică, deoarece democrația ca să poată aduce roadele preconizate în teorie, cetățenii trebuie să aibă și cultura recerută, atât sufletească, cât și intelectuală, care la noi lipsește chiar și în straturile conducătoare. Marile libertăți acordate tuturor fără alt criteriu decât al împlinirii vârstei de majorat, au provocat îndeosebi la sate o răsturnare a vechilor rânduieli de autoritate. Mai înainte vreme se știa prin tradiție că cutărui om pus la conducere i-se datorează ascultare și respect; el la rândul lui știa de asemenea că funcțiunea ce o poartă îi impune purtare cinstită și conformă legilor și nici decum bunului plac. Binele obștesc era altfel servit mai de mult și de către cetățeni și de de către slujbași. Cum e în schimb astăzi o știm fiecare: toți vor să poruncească și nimeni să asculte. Necinștea multor slujbași și conducători, îmbogățirea ușoară a unora, apoi promisiunile nesocotite și demagogice ale oamenilor politici — indiferent de partid — și neputința îndeplinirii lor, a făcut ca țaranii să nu mai aibă încredere în domni. Neîncrederea mai provine și din materialismul ce stăpânește pe oameni și din dorința de a se îmbogăți cât mai repede. Când judecă pe un slujbaș, îl judecă prin prisma acestor sentimente.

Este o stare de lucruri care trebuie vindecată. Vindecarea e posibilă numai prin întronarea autorității în toate ramurile vieții publice, dar cu deosebire la stat prin administrație și anume punând la conducere pe cei mai buni, mai destoinici și mai cinștiți.

Biserica devenită instituțiune autonomă, cu scop bine precizat de a propovădui evanghelia lui Christos, mai mult decât

toate celelalte instituțiuni de stat sau particulare, lucrează la promovarea vieții morale a cetățenilor țării noastre. Logic ar fi ca legiuitorii să țină seamă de acest fapt și pe cât se poate să și ceară ajutorul bisericii, mai ales în conducerea treburilor obștești la sate, unde mulți preoți sunt oameni cu autoritate, cât și cu putință de a da sfaturi și îndrumări sănătoase.

Stăpânit de astfel de principii am cetit noua lege administrativă căutând să aflui întru cât s'a ținut seamă de ele, cât și ce s'a păstrat din dispozițiunile privitoare la biserică și slujitorii ei din vechea lege administrativă.

I. Pentru comparație voiu înșira mai întâi dispozițiunile legii de unificare administrativă din 1925, ce privește biserica și slujitorii ei.

1. În consiliile comunale și județene erau *consilieri de drept* câte un reprezentant al cultului (preot sau protopop) cu cei mai mulți credincioși din comună sau județ (art. 19 și 103).

2. Șefii diferitelor servicii comunale erau datori în mod obligatoriu să cheme și să asculte la ședințele consiliului pe reprezentanții locali ai *cultului*, în toate chestiunile de competența lor, părerile lor având să fie trecute în procesul-verbal al ședinței (art. 26).

3. Chestiunile privitoare la cult în comune se declară de interes local și se pun între atribuțiunile consiliilor comunale. În acest scop cons. comunale ca și cele județene, pot înființa comitete de cetățeni fără deosebire de sex cari sub conducerea unui cons. comunal să dea concursul administrației locale și în chestiunile de cult (art. 51, 52, 137).

4. Deleg. permanentă comunală are ca atribuțiune proprie supravegherea în conf. cu legile în vigoare și adm. și întreținerea bisericilor... (art. 54).

5. Între comisiunile consiliului județean era și *comisiunea cultelor* (combinată cu a învățământului) având să studieze toate chestiunile privitoare la cult... (art. 112). Această comisiune avea un raportor membru în delegațiunea permanentă județeană.

6. Între chestiunile obligatorii ale bugetelor erau și cele pentru întreținerea, re-

parațiunea și construcțiunea localurilor necesare administrației, clăd. școlare, sanitare și *bisericești* (art. 234).

7. În conferințele de plasă făceau parte de drept șefii autorităților bisericești din județ (art. 343).

II. 1. Din aceste drepturi, mult-puține, asigurate prin legea pentru unificarea administrativă din 1925, *nouă lege administrativă a șters dreptul* preoților de membrii de drept în consiliile comunale sătești și rurale (tocmai unde este mai necesar și unde în multe sate preotul cu învățătorul sunt singuri oameni cu carte).

2. În schimb în comunele urbane sunt membrii de drept și câte un reprezentant al bisericilor naționale (ortodoxi și uniți) plus unul al bisericilor minoritare cu mai mulți credincioși (art. 77).

3. În consiliul județean sunt membrii de drept cu vot consultativ protopopii bisericilor naționale cari au sediul în orașul de reședință al județului și un minoritar cu cel mai mare număr de credincioși din județ (art. 198).

4. Protopopul cu cel mai mare număr de credincioși din județ mai face parte și din comisiunea administrativă (art. 267).

5. La compunerea sfatului plășii preoții nu sunt amintiți, cred însă că se înțeleg în fraza „orice alt șef de serviciu ce va funcționa în comunele plășii“ (art. 288), căci între chestiunile pe cari trebuie să le examineze în comun și a-și da avizul asupra lor, sunt și cele cari privesc interesele... morale și culturale ale plășii.

6. În consiliul asociațiunilor județene generale nu este nici un reprezentant al cultului.

7. Din bugete e scoasă orice cheltuială pentru culte și biserici. Sunt menținute la comune numai cele ordonate prin legi speciale (art. 455).

Prin aceste prescurtări de drepturi contribuțiunea preoțimii la conducerea administrativă a satelor este complet ignorată. Ca un preot să ajungă într'un consiliu comunal legea îi dă drept să fie ales, ceea ce înseamnă că pentru a ajunge pe vre-o listă de candidare trebuie să facă politică de partid. Vai de capul preotului care va ajunge consilier comunal în acest fel. Gu-

vernării noștri și cu deosebire parlamentarii preoți trebuiau să fie puțin mai atenți la întocmirea acestei legi și să țină seamă nu numai de fantaziile democratice, ci de realitate și să socotească că un sat și o comună rurală trebuie să aibă la conducerea ei, pe lângă consilierii aleși prin demagogie — mulți analfabeți și necinstiți — și pe conducătorii morali și intelectuali, pe preoți și învățători. Urmările acestei nesocotințe se va vedea în curând la aplicarea și după aplicarea legii administrative, care mai are încă destule lacune.

d. a.

Sfintirea bisericii din Baiamare.

— Ce scrie ziarul „Baia-mare”. —

Părintele-protopop *Alexiu Latiș* în anul 1920 s'a stabilit în orașul *Baia-mare*, mutându-se aici din comuna *Făurești*, unde a păstorit timp de 10 ani.

Abia stabilit aici în calitate de funcționar la Direcțiunea minelor metalurgice, credincios vocațiunii ce l-a îndemnat să îmbrătoșeze cariera pastorală, a și început a se interesa de organizarea unei parohii ort. română în *Baia-mare*. Români ort. erau și sub stăpânirea veche în acest oraș, mai vârtos în șirul muncitorilor manuali, cari s'au strecurat ani de-arândul în căutarea unei existențe aici.

Dl protopop *Alexiu Latiș* a avut norocoasa inspirație de a-i cuprinde într'un mănunchiu cu intelectualii ort. mai puțin număroși și așa a înighebat noua parohie ort. română din *Baia-mare* încă în anul 1921. După multe străduințe în anul 1922 i-a succes a instala o capelă frumușică în casa fostă *Mándy*, pentru de a avea și în mod provizor o casă de rugăciuni.

Părintele-protopop însă nu s'a mulțumit cu atâta, ci a continuat opera începută, pentru de a avea un sfânt lăcaș stabil și situat într'un loc de frunte în oraș. Cu o muncă fără prihană și plină de îngrijiri în sfârșit a obținut dela Primărie, care era proprietarul terenului și dela *Ministerul Instrucțiunii*, care era proprietarul supraedificatului, locul și clădirea fostei sale de gimnastică de lângă vechiul liceu mutat într'o altă clădire mai departe situată.

Luptând cu diferite greutăți, în sfârșit

a ajuns în posesiunea terenului și a clădirei, care reclama o radicală transformare. Odată stăpân pe imobilul amintit, părintele protopop s'a adresat *Ministerului Industriei și Comerțului*, sub a cărui ordine stă *Direcțiunea minelor și uzinelor metalurgice* din *Baia-mare*, cerând o echipă de muncitori în zilele libere și material ce Direcțiunea nu întrebuințează în alte părți. Fostul Ministru al Industriei, dl *Vasile Sasu*, a fost larg în rezoluția pusă pe petiția tinerei parohii și așa lucrările de transformare ar fi putut începe imediat, dacă n'ar fi dat de alte dificultăți în sânul Direcțiunii minelor, unde s'au găsit indivizi, cari prin interpretarea rezoluției ministeriale, prin lămuririle ce le-au cerut dela Minister, relativ la executare, n'ar fi încercat a zădărnici opera frumoasă săvârșită cu atâta însuflețire de părintele-protopop. Prin această procedură s'au sporit mult cheltuelile efective, ce noua parohie le-a suportat în număr și s'a urcat mult suma totală a transformărilor și reparațiilor.

Învinse toate greutățile în sfârșit lucrările pentru noua biserică s'au început în anul 1924, terminându-se în anul 1926. Instalând și două clopote impunătoare, biserica ort. română a fost dată destinației sale în mod provizor încă în anul 1926 de către *P. C. S. dl Dr. Sebastian Stanca*, consilier eparh., ca delegat episcopesc.

A lipsit însă sfintirea Arhiereului eparhial, ce a suferit amânare din cauza multelor agende, cari apasă din greu umerii *P. Sf. Sale Dlui Episcop Nicolae Ivan*, Episcopul Vadului, Fefeacului și Clujului.

(Urmează descrierea primirii *P. Sf. Sale* și a sfintirii bisericii).

P. S. S. în zilele următoare, însoțit de *P. C. Sa dl Dumitru Antal*, revizor eparhial și dl protopop *A. Latiș*, și-a continuat vizitația canonică, conform programului stabilit, cercetând toate parohiile din tractul protop., în cari a găsit pretutindeni preoți vrednici și credincioși luminați și evlavioși, grație grijei ce o poartă păstorii lor cu atâta abnegațiune și devotament.

Vineri, în 13 c., când a avut loc vizitarea parohiilor: *Finteușul-mare* și *Văleni*, și-a terminat *P. S. Sa* sarcina grea ce și-a luat-o cu ani înainte de a vizita toate parohiile și toți credincioșii din Eparhie.

Realizată în întregime cu această viziune canonică sarcina grea, ce P. Sf. Sa și-a luat într'o vârstă înaintată, re'ntorcând la reședința Sa va înălța ferbinte rugăciuni Atotputernicului, care i-a dat tăria sufletească și fizică pentru de a desăvârși programul bine stabilit cu ani înainte, văzându-și toate parohiile, toți păstorii și întreaga turmă a credincioșilor săi.

Aceasta este o operă tot atât de măreață, poate și mai însemnată de cum este ridicarea catedralei, mai vărtos știind că de secole întregi — poate chiar dela anul 1700 încoace — credincioșii ort. români din această parte a țării, n'au mai văzut acasă, în bisericile din comune pe Episcopul lor și n'au fost împărtășiți de binecuvântarea Arhierească până acuma.

Slavă Domnului că am ajuns aceste zile frumoase, iar Arhiereului, care nu s'a cruțat pe sine și n'a cunoscut piedeci în desăvârșirea hotărârii luate, îi zicem:

„Întru mulți ani, Stăpâne!“

CUVINTE CĂTRE PREOȚI

7. Nu poți sluji la doi domni!

„Nimeni nu poate la doi domni sluji, că au pe unul va urî și pe altul va iubi; au pe unul va cuprinde și pe altul va urgisi, nu puteți lui D-zeu sluji și lui Mămona!“ (Mat. 6, 24).

Calitățile esențiale ce trebuie să le aibă fiecare preot sunt două; credința și cultura. Am arătat, cari sunt tezele esențiale, indispensabile a credinței unui preot; conștiința, că este purtătorul unui dar dzeesc, că îndeplinește pe pământ o misiune cerească — și credința nestrămutată în divinitatea Mântuitorului. Cât pentru cultura preotului, ea va trebui să fie mai ales teologică în senz dogmatic, istoric și pastoral; dar va trebui să se estindă, după cât este posibil, asupra tuturor domeniilor de activitate omenească, având concepțiuni clare și bine întemeiate față de toate problemele și manifestațiunile omenești, deoarece preotul trebuie să fie: tuturor toate.

În cele ce urmează voi încerca să arăt în ce fel, cu ajutorul căror mijloace poate să-și îndeplinească sfânta sa misiune; cari sunt criteriile fixate de însuși Isus Christos

pentru determinarea conduitei pastorale a urmașilor săi.

În Isus Christos sunt două firi; cea dzească și cea omenească. Aceste două firi s'au unit într'un întreg armonic, într'o unitate nedespărțită pentru mântuirea noastră. Dzeirea lui Isus este centrul, piatra unghiulară a credinței noastre, care la rândul ei formează „imperativul categoric“, motorul activității noastre omenești. Aceasta activitate va trebui să realizeze în lume pe Isus omul.

Întocmai ca și Isus, preotul are o fire îndoită; el este preot și este om. Care dintre aceste este mai întâia, mai importantă? Nici una. Ambele trebuie să formeze un întreg armonic, — o unitate nedespărțită; totdeauna și ori unde preot și om în aceeași persoană; numai astfel el va putea da oamenilor ceea ce aceștia așteaptă dela el cu atâta ardoare: mântuirea.

Preotul în calitatea lui de preot, este sfântitorul vieții zilnice a celor încredințați păstoririi lui; împărtășitorul darului ceresc, care întărește și înălță; propovăduitorul cuvântului, săditorul credinței și grădinarul viei; — în calitatea lui de om, preotul va trebui să realizeze, cât mai pe dea'ntregul posibil, idealul, care să desprinde din învățăturile, a căror propovăduitor este și care ideal a fost realizat în întregime de Isus omul. În calitatea lui de om, preotul va trebui să fie o pildă vie, un ideal vrednic de urmat.

Ambele aceste activități se condiționează și se întregesc, una fără de cealaltă nu valorează nimic. Rugăciunea lui, rostită cu patrafirul, care simbolizează jugul lui Christos, va trebui să fie o muncă pentru mântuirea deaproapelui; iar munca lui zilnică o rugăciune caldă ce se adresează cerului. Numai astfel oamenii vor cunoaște că dela D-zeu am venit.

De aceia greșesc acei preoți, cari cred, că ei au calitatea de preoți abia în Dumineci și sărbători, în pragul altarului și la îndeplinirea necesităților religioase a credincioșilor, îmbrăcați în hainele prescrise de ritual; — iar încolo sunt oameni — numai simpli oameni. Căci: nu poți sluji la doi domni. Și nu haina rituală ori reveranda dă preotului calitatea de preot, ci darul lui D-zeu, și votul lui solemn de a

fi purtătorul acestui dar, care nu poate fi îmbrăcat și desbrăcat după necesitățile anotimpurilor. Portul distincțiunilor slujbei noastre e de o însemnătate secundară; el poate dovedi — dacă sunt purtate din motive sincere, din îndemn propriu — cel mult dragostea noastră pentru chemarea preoțească, nu ne pot însă dărui niciodată aceasta dragoste.

Dar pentru justificarea noastră țin să constat, că greșesc și aceia dintre credincioșii noștri cari nu vor să înțaleagă — din reacerdință, ori din hiperzel — că și preotul este om, simplu om, călător obosit pe cărările vieții. În trupul lui poartă germeii boalei, a distrugerii, a morții; acest trup nu poate să îndeplinească niciodată complet ceea ce mintea lui împintenită de focul credinței concepe ca scop imediat.

Și dacă este mult adevăr în zicătoarea: „fă ce zice popa, iar nu ce face popa“, de care adevăr ar fi bine să țină seamă credincioșii; preoții trebuie să fie cu luare aminte la ironia adresată lor din această zicătoare. Se pare într'adevăr, că preoții nu prea își dau osteneală să realizeze ei înșiși ceea ce propovăduesc. Ei sunt doar preoți în Dumineci și sărbători; în restul zilelor nu vor să fie decât simpli oameni.

Slujesc la doi stăpâni; iar rezultatul firesc e, că îl vor urâ, îl vor urgisi pe unul dintre acești stăpâni; o tristă experiență ne învață, că slujba preoțească devine stăpânul urgisit, ocupația pusă pe planul al doilea. Își dau preoții seama că și în calitatea lor de capi de familie, de cetățeni, de agricultori, de conducători de instituții financiare și filantropice ori culturale, în calitatea lor de conducători politici și în multe alte calități, pe cari le poate avea un preot, care este tuturor toate, — el este și rămâne deapauri preot? Că munca ce o depun pe aceste tărâmurii absolut folositoare trebuie să aibă căldura și sfințenia unei rugăciuni?

Dar nu este rostul meu să critic, ci să accentuez cu toată căldura adevărul cuprins în cuvintele Mântuitorului: „Nu poți sluji la doi domni!“ — Pentru preot nu poate exista nici un compromis cu lumea aceasta; el este și rămâne deapauri, în toate zilele vieții lui, din straja dimineții până în noapte, între ori-ce împrejurări, — slujba-

șul lui Christos. Ori-ce gest, ori-ce cuvânt, făcut ori rostit în pragul altarului ori între cei patru pereți a locuinței lui, în fața adunării comunității, ori în convenirile particulare, — contribuie statornic la consolidarea ori dărâmare a împărăției lui D-zeu.

Din acest motiv slujba preoțească este cea mai grea dintre toate funcțiunile sociale. Căci ori-ce funcțiune dă dreptul celui ce o poartă să-și ducă viața cum va voi, după ce și-a îndeplinit însărcinarea oficioasă; în orele de birou este funcționar iar în timpul liber om, stăpân liber a soartei sale; dar orele de birou ale preotului încep în momentul când s'a hirotonit și se termină abia în momentul când și-a închis ochii pentru vecinicie.

Căci înainte de ori cine, preotul trebuie să urmeze învățăturilor, a căror propovăduitor este.

Pr. Ion Goron.

CRONICĂ

Sfințirea bisericii din Galații-Am-poiului, s'a săvârșit în ziua de Duminecă, 15 Septembrie a. c., de către Prea Sf. Sa *Dr. Ioan Stroia*, episcopul armatei, asistat de protopopul tractual și toți preoții din jur. Fiind timp frumos a participat foarte multă lume din jur.

După actul sfințirii P. Sf. Sa a rostit o cuvântare plină de învățături creștinești pe care cei prezenți au ascultat-o cu deosebită atențiune, însușindu-și sfaturile primite pentru a le urma, înfăptuindu-le.

În preziua sfințirii, fiind ziua Crucii, la dorința credincioșilor, P. Sf. Sa a descins în parohia Presaca, unde a fost primit cu mare entusiasm. Mergând la biserică s'a săvârșit un scurt serviciu divin și P. S. S. le-a cuvântat despre biserică și credința ortodoxă, cu scopul de a-i întări în această credință față de curentul sectar ce s'a ivit în acele părți.

Raport detaliat despre sfințirea bisericii va apărea în numărul viitor al revistei.

Decese. *Dionisie Roșescu*, fost preot în Feneșel, iar dela 1892 retras dela preoție, a reposat în adânci bătrânețe la 31 August c., în parohia Dumbrava.

— *Nicolae Gherman*, vrednicul preot din parohia Botez, a trecut la cele veșnice în ziua de 10 Septembrie a. c.

— *Elena Greblea* n. Cerneștean, soția preotului Aureliu Greblea din Făurești, a adormit în Domnul, la 20 Iulie c., în etate de 50 ani și după 33 ani de fericită căsătorie. O deplâng pe lângă nemângăiatul soț încă 6 copii, trei nurori, surori, cumnați și mai mulți nepoți și nepoate.

Dumnezeu să-i odihnească în pace!

✿	PARTEA OFICIALĂ	✿
---	------------------------	---

Nr. 454/1929.

1—2

CONCURS

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. I. *Olpret*, protopopiatul Dejului, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariție în „Renașterea“.

Venitele preotului legate de acest post sunt:

1. Salarul legal dela stat.
2. Sesie parohială complectată prin reforma agrară de circa 20 jug. cad.
3. Cuartir corăspunzător în natură și supraedificate economice și grădină.
4. Una mearță de porumb sfărmat dela fiecare fum cu escepția celor săraci, cari se vor obliga la ecuivalentul aceleia în zile de lucru.
5. Stola statorită în ședința consiliului parohial din 8 Sept. a. c.

Concurenții în termenul indicat își vor înainta cererile cu documentele necesare ce-i îndreptătesc la parohii de cl. I., acestui oficiu protopopesesc și cu avizul nostru se pot prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu poporul.

Fără act de învoire dela P. S. Sa, nu poate nime fi luat în lista de candidare.

Dej, la 9 Sept. 1929.

Oficiul protopopesesc în conțelegere cu consiliul parohial ort. rom. din Olpret.

Zaharie Manu, protopop.

Nr. 533—1929.

3—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei de clasa II-a *Cacova-Ierii*, din protopopiatul Turda, se publică concurs cu termen de 30 zile dela

prima publicare în „Renașterea“ în următoarele condițiuni:

1. Salarul legal dela Stat.
2. Locuință în natură cu supraedificatele corăspunzătoare.
3. Sesiune parohială 5 jugăre pământ.
4. Dela 161 familii câte $\frac{1}{2}$ mierță de bucate, din cari $\frac{1}{3}$ compet cantorului.
5. Venitele stolare uzitate.

Reflectanții își vor înainta cererile lor justificate în ordine subsemnatului oficiu protopopesesc, cu a cărui prealabilă aprobare se vor putea prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu poporul.

Toți concurenții vor avea să prezinte act de învoire dela P. S. S. Episcopul nostru, fără care act nu vor putea fi trecuți pe lista de candidare,

Turda, la 30 August 1929,

Oficiul protopopesesc în conțelegere cu com. parohial. Jovian Murășianu, protopop.

Pictură bisericească.

Am onoare a aduce la cunoștință onor. preoțimi, că execut în mod ireproșabil: **icoane, pictură bizantină în interiorul bisericii, artă decorativă și orice lucrări atingătoare de această branșă**, fiind specialist în arta aceasta, executând lucrări la cele mai importante biserici și teatre din țară. — Se garantează de toate lucrările executate de mine, fiind lucrate cu materialele cele mai superioare.

În speranță că voi fi onorat cu încredere, semnez — cu toată stima:

P. PISCARIOV,

Pictor, Profesor Academic

București, Str. Logofătul Iordan nr. 39.

1--10

Fabricarea clopotelor

! din cea mai bună calitate, execută repede, prompt și cu garanță de lungă durată. !

La cerere trimite prospecte detaliate.

! Fabrică de clopote, ventile, pompe și tot felul de turnătorii de metal. !

Uzinele Metalurgice Timișoara
S. p. A.

IV. Str. Andrei Murășianu 2. Telefon 23—42.